

Existentiële zielzorg

1. In het boek Existentiële zielzorg omschrijft Tjeu van Knippenberg **zielzorg** als een vorm van zorgverlening, die - gebaseerd op scheppingsgelijkheid, vanuit het perspectief van het evangelie en voltrokken in relatie tot de kerk - , erop is gericht dat in het concrete levensverhaal van de mens de ziel tot haar recht komt, met het oog op herijking van religieuze identiteit, om in het spoor van Christus te komen tot volledig menszijn in een bezielde verband. (p.118)

2. Onderscheidende kenmerken ten opzichte van andere zorgverleners zijn volgens van Knippenberg:

1. het gaat om geven en ontvangen als kinderen van een en dezelfde erfder
 2. het evangelie als perspectief
 3. thuisbasis de kerk
 4. betrokkenheid op de ziel in het verhaal van mensen, of tenminste aandacht voor de relatie tussen de transcendentielijn en de lijnen van tijd en ruimte in het levensverhaal.
 5. Algemeen doel van zielzorg is religieuze identiteit. Het gaat om de ontwikkeling van de autonomie binnen het gegeven van de heteronomie. Hij omschrijft als doel van de zielzorg het komen tot volledig menszijn zoals optimaal tot ontwikkeling gekomen in het leven van Jezus. Daarom ligt de uiteindelijke oriëntatie bij wat in Ef. 4 : 13 wordt aangeduid als de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus. Karakteristieken daarvan zijn: Mondigheid, waarheid en liefde.
- Het gaat om een volwassenheid die is geënt op Jezus Christus, en die tot uitdrukking komt in de enkeling en in het collectief. Het collectieve krijgt gestalte in het Koninkrijk Gods dat door van Knippenberg wordt aangeduid als een bezielde verband.

3. Zielzorg in het boek van van Knippenberg richt zich op het levensverhaal. Het levensverhaal zijn de verschillende manieren van zelfexpressie waarmee de verteller zijn identiteit uitdrukt op de levensweg. Het speelt zich af tussen naam en identiteit. Op de levensweg ontwikkelt zich dus de identiteit. In het kort staat dit weergegeven in het schema op pag. 128.

4. De volgende vragen naar aanleiding van het boek zouden aan de orde kunnen komen op de regiovergaderingen.

1. Inzet van zielzorg is volgens van Knippenberg identiteitsontwikkeling. Wat komen jullie in het werkveld tegen als het gaat om identiteitsbeleving bij gedetineerden? Is er identiteitsproblematiek? En hoe ziet die eruit?
2. Tjeu van Knippenberg de essentie van het pastoraat in de ontwikkeling van de religieuze identiteit. Hoe zien jullie dat in relatie tot jullie observaties in het justitiepastoraat? Welke bijdrage kunnen wij leveren aan de religieuze identiteitsontwikkeling?
3. Hoe kijken jullie aan tegen het door van Knippenberg beschreven doel van zielzorg (zie punt 1)?
4. Hoe kijken jullie aan tegen het onderscheidende van het pastoraat ten opzichte van andere zorgverleners (zie punt 2)?

J.D.W.E.